

II. évfolyam 6. szám

HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOK

2005/5. KÜLÖNSZÁM



BUDAPEST
- 2005 -



**A HATÁRŐRSÉG TUDOMÁNYOS TANÁCSA TUDOMÁNYOS,
SZAKMAI KIADVÁNYA**

Felelős kiadó:

SAMU ISTVÁN
határőr vezérőrnagy
Határőrség rendészeti főigazgatója
Határőrség Tudományos Tanácsa elnöke

Szerkesztő:

ZÁN KRISZTINA
határőr alezredes

ISSN: 1786-2345

Nyomdai munkák:

Határőrség Nyomda

Tartalomjegyzék

| | |
|--|------------------|
| Dr. Szabó Ferenc: A nemzetközi biztonságpolitika aktuális kihívásai, a globális veszélyforrások elleni fellépés módozatai | 5. oldal |
| Balogh Gábor: A nemzetközi migráció és a szervezett bűnözés kezelése a rendvédelmi szervek részéről, kiemelten az embercsempész tevékenységre és az emberkereskedelemre | 11. oldal |
| Szepesi István: A Határőrség feladatai a schengeni egyezmény végrehajtásában az Európai Unió külső határain | 15. oldal |
| Solymosi Józsefné: A schengeni követelmények megvalósulásának kriminalisztikai támogatása | 24. oldal |
| Simon András: A civil szerveződések szerepe a lakosság biztonságérzetének erősítésében | 28. oldal |
| Szabó József: Korreferátum egy doktorandusz szemével | 31. oldal |

B e k ö s z ö n t ő

Örömmel fogadta a Határórség vezetése azt a kezdeményezést, hogy az Országos Parancsnokság adjon otthont a schengeni követelmények teljesítésével és a lakosság biztonságérzetével foglalkozó tudományos összejövetelnek.

A 2007. október végére tervezett teljes jogú schengen tagság elérése fontos mérföldkő nemcsak a Határórség, de úgy gondolom, hogy az egész ország, ezáltal a lakosság életében is. A mi életünkben immár mindennapi feladattá vált a schengeni követelményeknek történő megfelelés, hiszen a Határórség felkészültségének helyzetét, szintjét már jövő tavasszal megkezdi ellenőrizni az Európai Unió által kijelölt szakértői bizottság.

A schengeni csatlakozás kihívásai érintik az össrendvédelmi és a közigazgatási szféra szervezeteit egyaránt. Ez vonatkozik egyrészt Magyarország schengeni külső határainak megerősítésére, másrészt kiegészítő kompenzációs intézkedések bevezetésére a mélységi ellenőrző rendszerben és az együttműködés területén. Óriási kihívással kell szembenéznünk a schengeni belső határokon a biztonság fenntartása és garantálása tekintetében.

Ennek érdekében szükséges és indokolt áttekintenünk a jelenlegi felkészülés helyzetét több szempontból is. A jelenlegi felkészültség milyen szintű állapotot, helyzetet tükröz a Határórségnél, illetve a többi rendvédelmi szervnél? Hogyan teljesültek a schengeni követelmények a munkánkat segítő civil és emberjogi szervezetek oldaláról? Fontos megvizsgálni azt a kérdést is, hogyan változik a lakosság biztonságérzete az új biztonsági rendszer kialakításával, hogyan garantálható a közrend, közbiztonság, a határbiztonság fenntartása?

Ez a mai tudományos igényű áttekintés, helyzetkép, problémafelvetés további muníciót adhat a rendvédelmi szférának - beleértve természetesen kiemelten a Határórséget is -, a jövőbeni feladatai elvégzéséhez, illetve azt a jelzést közvetítheti a civil társadalmi szféra irányába, hogy a biztonsági követelményeket, a lakosság biztonságérzetét nemhogy csorbítja, hanem ellenkezőleg, éppen hogy erősíti Magyarország teljes jogú csatlakozása a schengeni ellenőrzési rendszerhez.

Mikor Schengenről beszélünk, a polgári, szabad Európát értjük alatta. A tudományos konferencia ezen időpontban történő megrendezése kapcsolódik egy igen fontos magyar történelmi esemény évfordulójához is, melyről a napokban emlékezünk meg.

Természetesen az 1956-os forradalomra és szabadságharcra utalok, melynek egyik fő célkitűzése a magyar szabadság megteremtése mellett, a szabad, demokratikus Európához történő kapcsolódás volt. Akkor, abban a történelmi és politikai környezetben ez az elképzelés sajnos nem valósulhatott meg. Elmondhatjuk azonban, hogy napjainkban ugyanezen célkitűzés elérése mind a hazai, mind a nemzetközi elvárásokkal egybeesik, messzemenően támogatott. Úgy gondolom és meggyőződésem, hogy hittel bízhatunk Magyarország Európai Unió tagságának megvalósulását követően a teljes jogú schengen tagság elérésében!

B É N D E K J Ó Z S E F
határőr altábornagy
Határórség Országos Parancsnoka

A nemzetközi biztonságpolitika aktuális kihívásai, a globális veszélyforrások elleni fellépés módzatai

Előadásom három kérdéskört ölel fel. Először fel kívánom vázolni a nemzetközi biztonságpolitikai környezetben a hidegháború végét követően bekövetkezett nagy jelentőségű változásokat. Ezt követően bemutatásra kerülnek a nemzetközi biztonságot jelenleg fenyegető globális veszélyek és kihívások, majd pedig megkísérlem felvázolni ezen az e veszélyforrásokkal szembeni eredményes fellépés lehetséges módzatait.

I. A geopolitikai környezetben bekövetkezett változások

A geopolitikai környezetben a hidegháború vége nyomán bekövetkezett változások, valamint a globalizáció hatásai új kihívásokat és új biztonsági kockázatokat jelentettek a nemzetközi politika szereplői számára.

A hidegháború idején a mainál sokkal **egyértelműbb volt a helyzet. Két szembenálló katonai tömb** (NATO, VSZ) létezett, amelyek minden eszközzel **az egymás által képviselt fenyegetés elhárítására törekedtek**. E korszaknak azonban volt egy a mainál is fenyegetőbb jellemzője is, nevezetesen, hogy **a nukleáris katasztrófa veszélye mindvégig fennállt**.

A hidegháború végét közvetlenül követő időszakot, **a 90-es éveket az átmenet időszakának is szokták nevezni**, amelyet Európában leginkább a **regionális konfliktusok újjáéledése** jellemzett. (szovjet utódállamok egymás elleni harca, Jugoszlávia felbomlását követő fegyveres konfliktusok, majd a koszovói krízis).

A hidegháborús helyzet megszűnése a nemzetközi biztonságpolitika szereplőiből egy ideig bizonyos fokú tanácstalanságot váltott ki. A VSZ megszűnésére a NATO sem reagált azonnal, mivel:

- a Nyugatot (NATO-t) **váratlanul érte a SZU gyors felbomlása**,
- ráadásul ennek nyomán **a volt keleti blokk tagjai egymással versengve kérték bebocsátásukat a NATO-ba**, (ki nem mondottan éppen az orosz érdekszférába való visszakerülés vélt vagy valós veszélyének elkerülése érdekében) ami **késleltette azt a felismerést, hogy a Szövetség a megváltozott helyzetben átalakulásra szorul**.

Az első NATO dokumentum, ami az új helyzetre reagált, az 1991 végén elfogadott új stratégiai koncepció, amely a Szövetség fő célkitűzéseként megerősítette ugyan a tagállamok biztonságának szavatolását, ám a biztonság zónáját immáron egész Európára kiterjesztette. E gondolat jegyében nyilvánította ki a NATO 1994 elején készségét új tagok felvételére, a felkészülés jegyében meghirdeték a PFP programot. Ezt követte 1999-ben a volt VSZ három tagállamának felvétele.

A délszláv válság nyomán kiderült, hogy a hidegháború vége, illetve a katonai tömbök szembenállásának a befejeződése nem jelentette az európai kontinens stabilitását fenyegető veszélyek eltűnését. Az apokalipszis lehetőségét is magában foglaló nukleáris háború veszélye ugyan minimálisra csökkent, de különösen Európa keleti, délkeleti felében a regionális, etnikai konfliktusok kockázata megnőtt.

A 90-es évek kaotikus regionális konfliktusait követően **a New York és Washington elleni 2001. szeptember 11-i terrortámadások már** a nemzetközi biztonságpolitika egy új, a korábbiaknál sokkal összetettebb és következményeiben kiszámíthatatlanabb érájának, **a globális fenyegetettség korszakának a beköszöntét** jelezték.

A leomló ikertornyok látványa nem pusztán az **USA sebezhetetlenségének a mítoszát temette el** (az USA szárazföldi részét a történelemben ezt megelőzően utoljára 1814-ben érte támadás, amikor a brit csapatok felégették Washington) - máig ható változásokat előidézve az amerikai politikai közgondolkodásban - hanem **megvilágította azon új globális fenyegetéseket is, amelyekkel a XXI. század elején Európának is szembe kell néznie**.

A fokozatosan gyorsuló globalizáció, valamint a **gyökeresen megváltozott nemzetközi biztonságpolitikai környezet indokolttá teszik a biztonság fogalmának átfogó módon történő értelmezését**: azaz a **hagyományos politikai és védelmi tényezők mellett, többek között a gazdasági, társadalmi, illetve környezeti tényezők figyelembevételét is.**

A biztonság átfogó értelmezésével párhuzamosan **bővült a biztonsági kockázatok köre is.** A biztonságpolitikában **a hagyományos nemzetállami szereplők mellett egyre nagyobb szerephez jutnak az ún. nem-állami szereplők** (nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok, nem kormányzati szervezetek, valamint a nemzetközi bűnözői és terrorista csoportok). **Az átrendező nemzetközi rendszer sajátossága, hogy abban egyszerre vannak jelen a hagyományos biztonsági kockázatok és az új, gyakran globális megjelenésű fenyegetések.**

Az új típusú fenyegetések és kihívások **változatosabbak, kevésbé láthatók és előre jelezhetők.** Jellemző tendencia a külső és belső kockázati tényezők közötti határvonal elmosódása. A kockázati tényezők globális, regionális és belső szinten, de általában nem egymástól elkülönülten, hanem egyszerre és egymást erősítve jelentkeznek.

Immáron közhelynek tekinthető, hogy a globalizáció felgyorsult, és a nemzetközi viszonyok valamennyi területén mélyreható változásokat okoz. Különösen **a technológia, az információs technológia, a közlekedés, a kereskedelem és a pénzügyek, valamint a közegészségügy területén** jutott olyan fokra, amelynek következtében – az általa létrehozott előnyök mellett – **új típusú biztonsági kockázatok jelentek meg.** Az országhatárokon átnyúló fenyegetések immáron valamennyi állam, így hazánk nemzetközi környezetét és biztonságát is nagymértékben befolyásolják.

Tekintsük most át, hogy melyek is ezek:

II. A globális kihívások hét csoportra oszthatók:

1. Terrorizmus
2. Tömegpusztító fegyverek elterjedése
3. Instabil régiók, működésképtelen államok
4. Illegális migráció
5. *Gazdasági instabilitás*
6. Az információs társadalom kihívásai
7. Globális természeti, civilizációs és egészségügyi veszélyforrások

Most pedig tekintsük át ezeket egyenként:

1. Terrorizmus

Az elmúlt évek terrortámadásai New Yorkban, Madridban, vagy az idén nyáron Londonban egyértelműen jelezték, hogy **a globális terrorizmus** – logisztikai, pénzügyi és műveleti képességeinek jelentős növekedése révén – **stratégiai fenyegetéssé vált az euro-atlanti térség biztonságára.** A terroristatevékenység célja a demokratikus társadalmi és politikai intézmények megbontása, a társadalmak kormányokba vetett bizalmának megingatása. **A terrorizmus destabilizáló hatást gyakorol a nemzetközi viszonyokra, a terrorcselekmények megszervezését és támogatását szolgáló tevékenységek pedig aláássák az államok és a nemzetközi rendszer működését.** További súlyos problémákat okoz, hogy a terrorcselekmények hozzájárulhatnak más globális – politikai, gazdasági, kereskedelmi, migrációs és egészségügyi – válságok kialakulásához is.

2. Tömegpusztító fegyverek elterjedése

Felhívnom a figyelmet arra, hogy a közhiedelemmel ellentétben tömegpusztító fegyvereknek tekintjük nem csupán a nukleáris-radiológiai (köznyelven atom-) fegyvereket, hanem a vegyi- és biológiai fegyvereket is, csakúgy mint a célba juttatásukra alkalmas hordozóeszközöket, valamint az előállításukhoz szükséges technológiai ismereteket. Mindezek együttesen jelentik az euro-atlanti

térség biztonságát fenyegető második legnagyobb **stratégiai veszélyt, amelyet tovább fokoz ezeknek a terrorizmussal való potenciális összefonódása, azaz hogy ilyen típusú fegyverek terroristák kezébe kerülnek.**

A tömegpusztító eszközök elterjedése önmagában is kihívást jelent, mivel célba juttatásuk nem hagyományos módon is történhet. **Különösen nagy veszélyt jelentenek a vegyi és biológiai fegyverek, amelyek viszonylag könnyen előállíthatók, nehezen ellenőrizhetők, és a regionális konfliktusok vagy nemzetközi terrorcselekmények során nagyobb az alkalmazásuk veszélye.** Emellett számos ország törekszik arra, hogy önállóan vagy más államokkal együttműködve kis- és közép-hatótávolságú hordozó eszközökre tegyen szert, s ezzel erősítse regionális szerepét és befolyását. **A tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése elsősorban a feszültségcökben jelent fokozott veszélyt, de a rakéatechnológia elterjedése közvetve Európa és az euro-atlanti térség biztonságát is veszélyezteti.**

3. Instabil régiók, működésképtelen államok

A világ országai egyenlőtlenül részesednek a globalizáció hasznából és terheiből, ami növeli a fejlettségbeli különbségeket, és súlyosbítja a lemaradók helyzetét. A fejletlen régiókban élők szegénységének növekedése, emberi jogaik korlátozása, szélsőséges ideológiák megjelenése a korrupció térnyeréséhez, az etnikai és vallási ellentétek, a belső konfliktusok kiéleződéséhez, esetleg az államiság hanyatlásához vagy megszűnéséhez, továbbá országon belüli és regionális fegyveres konfliktusokhoz, és ennek következtében egész régiók destabilizálódásához vezethet. **Az ilyen bizonytalan térségek, továbbá a működésképtelen államok könnyen válhatnak az országhatárokon átnyúló szervezett bűnözés gócpontjaivá, teret engedhetnek a terrorista szervezetek megtelepedésének, felerősíthetik a migrációs kihívásokat, a fegyver- és kábítószerkereskedelem veszélyeit.**

4. Illegális migráció

Itt érkezünk el a térségünk biztonságát veszélyeztető azon fenyegetéshez, amely közvetlenül kapcsolódik konferenciánk témájához. A migrációt természetes, de összetett jelenségként kezeljük, mely gazdasági és demográfiai előnyöket, valamint biztonsági kockázatokat egyaránt magában rejt. **A migráció Magyarországot eddig elsősorban tranzitországgként érintette, azonban hazánk egyre inkább célországgá is válik.** A jelenlegi állapotokból kiindulva **Magyarország határai várhatóan hosszabb ideig az EU és a schengeni térség külső határai lesznek,** ami együtt jár az uniós határszakasz igazgatásának felelősségével és terheivel. Magyarországnak az EU közös vagy közösségi politikái által érintett keleti és délkeleti szomszédai európai integrációs kilátásai, migráció-kibocsátó és -áteresztő szerepük, és a szervezett bűnözés elleni erőfeszítéseik szempontjából eltérnek egymástól. **A lehetőségeket és a kihívásokat is az európai integráció közép- vagy hosszú távú perspektívájában használhatjuk ki, illetve kezelhetjük legmegfelelőbben.**

A biztonsági kockázatok kezelését az uniós tagságból fakadó kötelezettségek teljesítése mellett saját nemzeti biztonsági érdekeink is megkövetelik. Nem zárható ki, hogy a migrációs mozgások keretében szervezett bűnözői vagy terrorista csoportok is próbálnak Magyarországon megtelepedni, illetve pozíciókat kiépíteni. **Az illegális migráció elsősorban rendészeti kérdésként jelentkezik. A schengeni csatlakozást követően a külső – elsősorban szárazföldi – határok fokozott védelme a magyar határőrizeti szervek és a bevándorlási hivatal hatékonyabb együttműködését követeli meg.** A schengeni együttműködéshez történő csatlakozással párhuzamosan az uniós támogatások hatékony felhasználásával korszerű és biztonságos határigazgatási rendszert kell kiépíteni. A migrációval – az illegális migrációval is – együtt járó biztonsági kérdéseket nemzetközi együttműködés keretében kezeljük, kiemelt figyelemmel a nemzetközi szervezett bűnözés visszaszorítására és a terrorcselekmények megelőzésére, megakadályozására. **Migrációs politikánk kialakításában különös hangsúlyt kell kapjanak a környező országokban élő jelentős számú magyar kisebbséggel kapcsolatos sajátos szempontok.**

5. Gazdasági instabilitás

A globalizáció korunk meghatározó folyamata, amely – a kölcsönös függőség növelésével – világméretűvé szélesíti a gazdasági együttműködést, és az előnyök kölcsönös kihasználása révén dinamikus pályára állítja a gazdasági növekedést. Jelentős befolyással bír a nemzetek saját gazdaságpolitikájára, kijelöli a fő fejlődési tendenciákat, valamint felgyorsítja a vállalkozások, termelési tényezők szabad áramlásán alapuló, nemzetközi együttműködését. **A globalizáció negatív következménye, hogy a kölcsönös függőség növekedésével a nemzetgazdaságokat sújtó problémák és zavarok könnyen továbbterjednek, és ott is zavart okozhatnak, ahol azt a gazdasági rendszer nem indokolja.** Jól tükrözik a globalizáció mélységét az elmúlt hónapok fejleményei, amikor pl. kiderült, hogy az európai gazdaság számára kulcsfontosságú olajárakat nagyobb részt a kontinensünktől 7000 km-nyi távolságra fekvő Mexikói-öböl időjárási viszonyai befolyásolják, az, hogy a Katrina hurrikán megrongálja-e az ottani olajfinomítókat, vagy sem. **A nyitott magyar gazdaság ilyen szempontból különösen sebezhetőnek számít. A gazdaságbiztonság kiemelten fontos területe az ország energiabiztonsága.**

6. Az információs társadalom kihívásai

A hosszú távú lemaradás hátrányos következményeinek elkerülése érdekében Magyarország számára kiemelt feladat a felzárkózás a fejlett világ információs és telekommunikációs színvonalához. Az információs forradalom vívmányainak mind szélesebb körű megismertetése, az oktatás színvonalának emelése kulcsfontosságú érdek, ami közvetve pozitív hatással van a gazdaságra, a társadalom életére és az ország érdekérvényesítő képességére. **Az informatikai infrastruktúra technikai és szellemi feltételeinek biztosítása mellett ügyelni kell e rendszerek védelmére és a megfelelő tartalékok képzésére is. Az informatika számtalan lehetőséget teremtett a társadalom számára, de fokozta annak veszélyeztetettségét.** A számítógépes hálózatok és rendszerek sebezhetősége, túlterhelése, az információlopás, a vírussterjesztés és a dezinformáció kockázati tényezőt jelent az ország számára.

7. Globális természeti, civilizációs és egészségügyi veszélyforrások

Az emberiség számára az egyik legnagyobb horderejű kihívást **a környezetvédelemmel és a civilizációs fenyegetésekkel járó, határon átvélő problémák jelentik.** Magyarországra földrajzi adottságainál fogva fokozottan hatnak a Kárpát-medence szomszédos országaiban keletkező környezeti és civilizációs ártalmak, az árvizek, a víz- és levegőszennyezés, valamint az esetleges katasztrófák.

A környezeti veszélyforrások közvetve hatással vannak a lakosság egészségi állapotára, valamint hozzájárulnak veszélyes járványok és fertőzések kialakulásához és terjedéséhez. A jövőben várhatóan egyre inkább számolni kell nagyobb kihatású közegészségügyi válsághelyzetekkel is, pl. madárinfluenza.

III. A globális fenyegetések és kihívások elleni fellépés

Az új kihívásokra a nemzetközi szervezetekben, intézményekben folytatott együttműködés kínálja a leghatékonyabb választ. A régi és új típusú kihívások egymást erősítő hatása és a nemzetközi biztonsági környezetet alakító tényezők összetettsége megkívánja az államok, a nemzetközi szervezetek és a nemzetközi biztonsági rendszer folyamatos adaptációját, valamint a nemzetközi közösség tagjainak széles körű együttműködését, amelyben meghatározó szerepet játszhat a NATO és az EU stratégiai partnersége.

1. Terrorizmus elleni fellépés

A terrorizmus elleni védekezés csak a kétoldalú és regionális együttműködés erősítésével, a lehető legszélesebb nemzetközi összefogással, és a nemzetközi szervezetek összehangolt tevékenységével lehet sikeres. **A terrorizmus elleni küzdelem integrált megközelítést kíván meg, amely többek között magában foglalja a megelőzés és a beavatkozás eszközeit, a terrorizmus anyagi alapjainak ellehetlenítésére irányuló közös nemzetközi erőfeszítéseket, a kritikus**

infrastruktúra védelmét. Magyarország célja, hogy támogassa a nemzetközi erőfeszítéseket, amelyek végeredményben hazánk biztonságát is hivatottak szolgálni.

2. A tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközeik terjedése elleni küzdelem

(Non-prolifерáció)

A magyar kül- és biztonságpolitika további, a nemzetközi terrorizmus elleni küzdelemmel is összefüggő feladata, hogy **a nemzetközi non-prolifерációs rendszerek keretében aktívan hozzájáruljon a rakétatechnológia és a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásához, a belőlük eredő kockázatok csökkentéséhez.** Magyarország a nemzetközi exportellenőrzési rendszerek tagjaként aktívan közreműködik a non-prolifерációs célú nemzetközi jogi eszközök, egyezmények erősítésében és továbbfejlesztésében. A globális kihívás miatt tartós eredményt csak a nemzetközi együttműködés további elmélyítése hozhat: ennek részeseként **Magyarországnak – a diplomáciai és adminisztratív (ellenőrzési és engedélyezési) tevékenység mellett – fejlesztenie kell az ilyen fegyverekkel szembeni felderítés és védekezés fizikai képességeit is.**

3. Államépítés, humanitárius segítségnyújtás

Magyarország érdekelt az euro-atlanti régió stabilitását veszélyeztető kockázati tényezők visszaszorításában. A NATO és az Európai Unió tagjaként a magyar külpolitikára is fokozott felelősség hárul. **nemzetközi közösség által nyújtott segítségnek elsősorban arra kell irányulnia, hogy az elmaradott országok és régiók belső tartalékaik mozgósításával képesek legyenek saját fejlődésük megvalósítására, államiségük megszilárdítására, a demokratikus intézmények működtetésére, gazdaságuk talpra állítására.**

4. Schengeni együttműködés, határigazgatás, migráció

Magyarország az Európai Unió tagjaként átveszi az EU tagállamainak migrációs és bevándorlásügyi gyakorlatát, ami megköveteli az intézményi és jogi feltételek uniós normákhoz igazítását. Magyarországnak fel kell készülnie a schengeni rendszer mielőbbi és teljes körű alkalmazására, ami a magyar határőrizeti szervek hatékony működése mellett megköveteli az idegenrendészeti eljárásokban részt vevő valamennyi hatóság összehangolt együttműködését. Az EU külső határává váló határszakaszainkat oly módon szükséges korszerűsíteni, hogy az ne új vasfüggönyként, hanem mint az átjárhatóság és az együttműködés megvalósulásának helye és eszköze jelenjen meg a később csatlakozó szomszédaink számára. Ide értendő a vízumkiadás schengeni normák szerinti korszerűsítése, figyelembe véve, hogy a külső határ első védvonala a vízumkiadó konzuli hatóság. Ennek érdekében a vízumkiadásra jogosult szervezetek és személyek megfelelő képzése, a biztonsági szempontok és gazdasági érdekek egyeztetése kiemelkedően fontos feladatunk. A régiónk országaival folytatott tapasztalatcsere kiemelt területe lehet a határőrizet fejlesztése. **Át kell venni az Európai Unió korszerű megközelítését, amely a világos feltételekhez kötött fejlesztési politikán keresztül is igyekszik hozzájárulni a migrációt kiváltó tényezők felszámolásához.** Fontos, hogy a migrációval összefüggő szabályozás vegye figyelembe a jelentős számú határon túli magyar kisebbséget, és biztosítsa gazdasági érdekeink érvényesülését.

5. Gazdaságfejlesztési együttműködés

Magyarország a nemzetközi donorközösség részeként arra törekszik, hogy partneri viszony keretében, az EU fejlesztési politikájához illeszkedve, az ENSZ millenniumi céljainak és az OECD irányelveinek megfelelően támogassa az elmaradott országok gazdasági és társadalmi fejlődését, és hozzájáruljon a szegénység visszaszorításához és a globalizáció kedvezőtlen hatásainak csökkentéséhez. A fejlesztési együttműködési programba be kell vonni a nem kormányzati szervezeteket és a hazai gazdasági szereplőket.

6. Az információs rendszerek védelme

A technológia rohamos fejlődésének korában új feladatként jelentkezik a korszerű és biztonságos informatikai infrastruktúra kialakítása és a kormányzati információs rendszerek védelme. **A kormányzati információs rendszert fel kell készíteni a kibernetikai támadások megelőzésére és kivédésére.** A védelem sikere érdekében szoros koordináció szükséges mind a szövetségesekkel, mind az informatikai és távközlési szolgáltatók, valamint kutatóközpontok között.

7. A természeti és civilizációs környezet védelme

A globális környezeti és közegészségügyi problémák hatékony kezelése széles körű – regionális és globális – nemzetközi összefogást igényel, amelyben Magyarországnak is aktívan részt kell vennie. Magyarország részt vesz a regionális kezdeményezésekben, az EU, az ENSZ és az OECD által indított akcióprogramok megvalósításában, illetve lehetőségeihez mérten a nemzetközi problémák orvoslásában.

Törekszünk arra, hogy jövőbeli ipari fejlődésünk a fenntartható fejlődés elveit kövesse, és a gazdasági versenyképesség növelése ne veszélyeztesse az ország természeti környezetének állapotát, a védett természeti területek és értékük fennmaradását. **A természeti és civilizációs katasztrófák elhárítása és következményeik felszámolása terén Magyarország szorosan együttműködik a régió országaival, alkalmazza az Európai Unió szabályait és a NATO polgári veszélyhelyzeti tervezési rendszerét.**



Balogh Gábor

A nemzetközi migráció és a szervezett bűnözés kezelése a rendvédelmi szervek részéről, kiemelten az embercsempész tevékenységre és az emberkereskedelemre

Az embercsempészség és emberkereskedelem a világ szinte minden részén ismert fogalmak, legyen szó e jogsértések vonatkozásában az érintett országok kiinduló, tranzit, vagy célország jellegéről. Az említett bűncselekmények, és azokhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények elleni hatékony fellépés, azok okainak és következményeinek megfelelő szintű kezelése mintha mégis megoldhatatlan kihívás elé állítaná a világot. A XXI. század technikai fejlődését, a virtuális világot csodálva megfedkezünk arról, hogy még mindig léteznek olyan, emberi életet jellemző fogalmak, mint kiszolgáltatottság, reménytelenség, erőszak, kizsákmányolás, modern kori rabszolgaság. Könnyen elsiklunk afelett, hogy élnek köztünk olyan emberek, akik ezeket a fogalmakat életben tartva nagyon is jól megélik mások reménytelenségét, kiszolgáltatottságát, vagy akár könnyelműségét kihasználva.

Az állampolgárok hajlamosak beletörődni abba a tudatlan állapotba, amely főként abból ered, hogy amiről nem tudnak az nem is létezik. De van-e kiút ebből a tudatlanságból, és ha igen akkor milyen lehetőségek állnak ennek kapcsán a rendvédelmi szervek előtt? Mielőtt a lehetőségek kifejtésébe kezdenék szükségesnek tartok néhány szót szólni a Határőrség hatáskörébe tartozó jogsértések és a magyar lakosság biztonságérzetének összefüggéseiről.

A schengeni követelmények teljesítése érdekében végzett határrendészeti tevékenység – és annak idegenrendészeti, bűnüldözési, menekültügyi és szabálysértési vetületei - nemcsak a Magyar Köztársaság államhatárának rendjét sértő, hanem az Európai Unió többi tagállamának közrendjét, közbiztonságát veszélyeztető cselekményeknek a külső határon, a határterületen, továbbá az ország mélységében történő megelőzésére, felderítésére és megszakítására is irányul. Ebben a feladatrendszerbe szorosan illeszkedik a Határőrség 1997. november 01-től gyakorolt nyomozó hatósági jogköre, amely a jelenlegi jogszabályi környezetet figyelembe véve a beutazási és tartózkodási tilalom megsértése, a jogellenes tartózkodás elősegítése, az embercsempészség, a határjelrongolás, és úti okmány tekintetében elkövetett közokirat-hamisítás nyomozására terjed ki, ha a bűncselekményt a Határőrség észleli, vagy a feljelentést a Határőrségnél teszik meg.

A lakosság egy része – miután közvetlenül, sértettként nem érzékeli e bűncselekmények elkövetését – az objektív veszélyességükhöz képest jóval kisebb jelentőséget tulajdonít e deliktumoknak. Más részük viszont potenciálisan sértettnek tekintve magát, a nemzetközi szervezett bűnözés létét is az objektív közbiztonságot, illetve a szubjektív közbiztonság érzetét rontó tényezőként éli meg.

Ennek, a bűncselekmények jellegéből fakadó ténynek a figyelembe vételével az illegális migráció és a köré szerveződött bűncselekmények és más jogsértések kezelése, azokkal szembeni hatékony fellépés terén a Határőrség, mint rendvédelmi szerv előtt két lehetséges irány jelentkezik, melyeken egyszerre kell haladni, egymással szoros összhangban. Ezek: a bűnmegelőzés és a bűnüldözés.

Az Alkotmányban, valamint a határőrségről szóló törvényben rögzített tevékenységrendszer, továbbá a külön törvény által meghatározott, hatáskörbe utalt nyomozó hatósági jogkör alapján a bűnmegelőzés intézményrendszerében a Határőrség egyértelműen a bűnüldöző és büntető igazságszolgáltatási rendszer szereplői közt helyezkedik el.

A bűnmegelőzés tárgykörében a Határőrségre speciális feladatok várnak, mely specifikumok kapcsán visszaautalnék a Határőrség hatáskörébe tartozó jogsértések és a magyar lakosság biztonságérzetének már érintett összefüggéseire.

Mivel országunk az illegális migráció nemzetközi útvonalán többségében még mindig tranzitországgként jelenik meg, a kapcsolódó bűncselekmények Magyarországon még nem jelentenek meghatározó kockázati tényezőt, illetve nem érzetik a lakosságra és a társadalomra gyakorolt közvetlen hatásukat. Az Unió korábbi tagországainak tapasztalatai alapján viszont prognosztizálható, hogy Magyarországon is egyre erősödni fog a célország jelleg, ami az illegális bevándorlók mind nagyobb számú letelepedési szándékát, valamint az ország területén való hosszabb távú berendezkedését eredményezheti. Az illegális migráció jelenlegi célországaiként számon tartott országokban – Ausztria, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia, Spanyolország, Anglia, Írország – végzett felmérések azt mutatják, hogy a lakosság körében egyre aggasztóbb tényezőként hat a bevándorlók által elkövetett bűncselekmények számának alakulása. E téren főként a közterületen elkövetett erőszakos, valamint a különböző vagyoni elleni bűncselekmények emelhetők ki.

Első hallásra sokakban az a kérdés merülhet fel, hogy ezen 5 bűncselekmény vonatkozásában vajon miféle bűnmegelőzési feladatokról lehet szó?

A Határőrség bűnmegelőzési feladatainak meghatározásához elkerülhetetlen kérdésként kell figyelembe venni a hatáskörbe utalt bűncselekményekkel párhuzamosan, azokkal összefüggésben elkövetett bűncselekményeknek a megelőzését is. Az emberkereskedelem, a személyi szabadság megsértése, a visszaélés okirattal, a bünszervezetben részvétel és még további bűncselekmények elkövetését súlyponti kérdésként kell kezelni, annál is inkább, mivel a Határőrség komoly erőfeszítéseket tesz a nyomozó hatósági jogkör bővítése érdekében, mely a bűnüldözési feladatainak még hatékonyabb végrehajtását célozza. A tervek szerint a meglévő nyomozó hatósági jogkör az emberkereskedelem, a személyi szabadság megsértése, fegyvercsempészet, visszaélés okirattal, bünszervezetben részvétel bűncselekmények vonatkozásában bővülne és a közokirat-hamisítás esetén kiterjesztésre kerülne minden közokiratra.

A bűnmegelőzési feladatok megfelelő színvonalú, célirányos végrehajtásához elengedhetetlen egy jól felépített – az egyes célcsoportokra irányuló – tájékoztatási stratégia kidolgozása, melynek alkalmazásával elérhető, hogy az érintettek felismerjék felelősségüket, egymásra utaltságukat és az együttműködési lehetőségeiket, továbbá a lakosság megismerje a bűnelkövetési szituációkat, valamint a sértetté válás általános jellemzőit. Ennek érdekében kell a már meglévő hazai és nemzetközi tapasztalatokat hasznosítani a Határőrség tevékenységrendszeréből adódó sajátosságok figyelembe vétele mellett.

A megfelelő tájékoztatás érdekében szóróanyagok, kiadványok elkészítésére van szükség, melyeket forgalmas csomópontokon, pályaudvarokon, repülőtereken, hajóállomásokon, utazási irodákban, külképviseleteken valamint elsősorban a külső határokon az átkelőhelyeken kell a célcsoportok számára elérhetővé tenni. Célcsoportként jelenik számunkra a migránsok köre, mind az áldozattá válás, mind az elkövetővé válás tekintetében. Speciális célcsoportként kell kezelni a fiatalok körét, úgy potenciális áldozatként az emberkereskedelem terén, mint elkövetőket a bűncselekmények vonatkozásában. A kiadványok elkészítésénél kiemelt figyelmet kell fordítani az információtartalom, valamint az információ igény meghatározására, továbbá a jogsértő cselekmények társadalomra gyakorolt közvetlen és közvetett hatásainak bemutatására. Partneri viszony kiépítésére van szükség a nem kormányzati szervezetekkel.

De mi a helyzet azokkal a jogsértő cselekményekkel és azokkal - az elkövetőként szóba jöhető - személyekkel, amelyekkel, illetve akikkel szemben a bűnmegelőzés keretei közt rendelkezésre álló eszközök, módszerek nem vezetnek eredményre tekintettel ezen a területen meglévő objektív és szubjektív korlátokra? Erre a kérdésre a szervezett bűnözés részéről érkező, a bűnüldözéssel szemben megfogalmazott kihívásokra a hatékony, eredményes fellépés a megfelelő válasz.

Hogyan tudunk ennek a kihívásnak megfelelni? A bűnüldöző munkához a törvények és egyéb szabályozók által biztosított jogkörök maximális kihasználásával, ebbe természetesen beleértve a

Határőrség rendészeti szakterületén jelentkező komplex feladatokat, valamint a belső, a hazai és a nemzetközi együttműködés adta lehetőségek kihasználását.

A következőkben engedjék meg, hogy az embercsempészás és emberkereskedelem összefüggéseiről ejtsék néhány szót. Az illegális migrációt és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekményeket – kiemelten az embercsempészt – értékelve megállapítható, hogy a Határőrség hatáskörébe tartozó bűnüldözési, bűnmegelőzési feladatok teljesítése során kapcsolat mutatkozik a nemzetközi szinten is kiemelt kérdésként kezelt emberkereskedelemmel.

A felderítési, nyomozati és vizsgálati tapasztalatok azt mutatják, hogy a migránsok illegális utazásának céljaként megjelölt országokban egyrészt saját akaratukból, másrészt az embercsempészek részéről megnyilvánuló kényszerítés hatására követnek el különböző jogsértő cselekményeket. Ide tartoznak a lopás, a rablás, közterületen elkövetett erőszakos cselekmények, koldulás, prostitúció, kábítószercsempészet, illegális munkavégzés. Az embercsempészes elkövetésére szakosodott bűnszervezetek körében több alkalommal is előfordult, hogy az általuk az ország területére juttatott külföldieket a tovább szállításuk megszervezése során egymás közt elcserélték, különféle szempontok alapján csoportosítva osztották el.

(pl. csoportosítottak célország szerint, fizetési képesség szerint, egyes személyektől, azok megtévesztésével további pénzüsszegeket zsarolnak ki, az ügynevezett pihentető helyeken különböző plussz szolgáltatásokat – tej a gyerekek részére, gyógyszerek, élelmiszer – további pénzüsszegek ellenében biztosítottak, továbbá szükség esetén fejpénzt is fizettek).

A felmerülő információk alapján az elkövetői körrel kapcsolatosan rendelkezünk adatokkal, viszont az emberkereskedelem elkövetését illetően, a kapott információk megerősítése érdekében további intézkedések (adatpontosítás, titkos információgyűjtés erőinek, eszközeinek, módszereinek alkalmazása, az elrendelt büntetőeljárások ilyen irányú kiterjesztése) bevezetése szükséges, viszont jogszabályi alap (nyomozó hatósági jogkör) hiánya miatt ezekre nem kerülhet sor.

Abban az esetben, amikor határőr nyomozó szerv lehetőséget kapott a nem hatáskörbe utalt bűncselekmény tényállási elemeinek a feltárására is, lehetőség volt az eljárási cselekmények ilyen irányú kiterjesztésére is, ez elősegítette a társadalomra nagyobb veszélyességű bűncselekmény felderítését. Egy egyszerűnek tűnő közokirat-hamisítás miatt indult büntetőeljárásban az eljárási cselekmények során keletkezett adatok alapján erősödött annak a gyanúja, hogy a hamisított útleveleket a határátlépés során felhasználó fiatalkorú lányokat (15,16 és 17 éves!) szexuális szolgáltatás nyújtása céljából juttatták volna ki külföldre az elkövetők. Ennek alapján az illetékes városi ügyészség a határőr nyomozó szervezet felhatalmazta, hogy a kerítés bűncselekményre utaló, bizonyítékként felhasználható kérdésekre is kiterjedjenek az eljárási cselekmények során feltett kérdések. Figyelmükbe ajánlom, hogy ebben az esetben Magyarország, mint kibocsátó ország volt jelen.

Ez nem csak egyedi esetként értékelhető, hiszen napjainkban embercsempészás miatt folytatott eljárások mögöttes tartalma, a migránsok (ukránok, moldávok, törökök stb.) kiutazási szándéka mögött hasonló vonások vannak jelen. Az illegális határátlépésüket elősegítő bűnszervezetek tevékenységét a magas szintű szervezettség és konspiráció jellemzi, minimálisra csökkentve a hatóságok részéről történő felfedés lehetőségét.

A bűnüldöző munkában kiemelt hangsúlyt kell fektetni a titkos információgyűjtő munka szakszerű, és hatékony végrehajtására, hiszen ez az egyik olyan ütőképes eszköz, amellyel a bűnüldöző szervek eredményesen felvehetik a küzdelmet a bűnszervezetekkel szemben. Enélkül nem lenne esélyünk a migránsok olyan illegális határátlépési kísérleteinek felfedésére, melynek során a nemzetközi gyorsvonalat büfékocsijának hűtőjében, padlásterében, vagy egy kamion szerszámos ládjában rejtik el őket a csempészek.

A bűnüldöző munka eredményességének másik eszköze az együttműködésben rejlik, mely meg kell, hogy jelenjen a szervezetten belül a különböző szakterületek között, és a hazai társszervek között. Az együttműködés viszonylag új területeként értékelhető a társadalmi és civil szervezetekkel való közös munka lehetőségeinek kiterjesztése, gondolok itt a polgárőrségre, az önkormányzatokra, a Nemzetközi Migrációs Szervezetre, a Baptista Szeretetszolgálatra, a Munkügyi és Munkabiztonsági Főfelügyelőségre és más a feladatrendszerünkkel kapcsolatba hozható szervekre, többek között a jogvédő szervezetekre. Európai Unió tagországokból eredően különösen fontos szerep hárul a nemzetközi együttműködés terén végzett tevékenységünkre, melynek jogszabályi keretei már megvannak, a szükséges tartalommal nekünk kell azt megtölteni.

A Határőrség a rendvédelmi szervek körében az államhatár biztonságát garantáló, annak rendjéért felelős szervezet, amely a Schengeni csatlakozást követően még hangsúlyosabb szerepet kell, hogy kapjon a belső határokon megszűnő határellenőrzés következtében a biztonság szavatolása terén jelentkező deficit kompenzálásában. Feladatainak eredményes végrehajtásához az Európai Unió tagországokból eredő kettős követelményrendszert kell teljesíteni.

Egyrészt tevékenységével biztosítani kell a szabadság, a biztonság és a jog térségének kialakítására vonatkozó elvek, előírások, szabályok érvényre jutását, ennek elérése érdekében segítenie kell az európai integráció alapvető céljainak érvényesülését, mint az európai uniós állampolgárság tartalmának kiterjesztését, a tagállamok közti szabad mozgás biztosítását és a belső határokon a határforgalom-ellenőrzés megszüntetését.

Másrészt az Európai Unió tagállamai és állampolgárai részére megnyugtató szinten kell szavatolnia a biztonságot elsősorban a külső határokon előforduló jogsértések megelőzésével, megszakításával, felderítésével, illetve a komplex mélyszégi ellenőrző rendszer által biztosított ellenőrzések lehetőségeinek maradéktalan kihasználásával.

Ez a kettős cél csak a rendvédelmi szervek preventív hatású működését és a szoros hazai és nemzetközi együttműködés révén megvalósuló bűnüldöző tevékenységet előtérbe helyezve valósítható meg.



Szepesi István

A Határország feladatai a schengeni egyezmény végrehajtásában az Európai Unió külső határain

Tisztelt konferencia!

Sok szeretettel köszöntöm a jelenlévőket.

Mielőtt rátérnék az előadásom címében foglaltak konkrét ismertetésére, kérem engedjék meg, hogy rövid történeti áttekintést adjak arról a folyamatról, amely elvezett a schengeni ellenőrzésre történő felkészülésig.

A Magyar Köztársaság egy tíz évet átívelő hosszú folyamat eredményeként válhatott az Európai Unió tagjává. Csatlakozásunkkal a több fokozat elvének megfelelően nem lettünk a schengeni térség tagállama, ugyanakkor már jó ideje folyik hazánkban az érintett szervek felkészülése a tagságra. A SVE világosan meghatározza azokat a követelményeket, amelyeket teljesíteniük kell, illetve, amelyekhez alkalmazkodnunk szükséges. Mint minden csatlakozni kívánó tagállamban, Magyarországon is elkészült a teljes jogú schengeni tagság elnyerését célzó Feladatterv, amely részletesen meghatározza a teljesítendő feladatokat.

A következő részben ismertetni szeretném, hogy a SVE alapján mi is történt eddig, és még milyen feladatokat kell végrehajtanunk.

Határellenőrzés (belső, külső határok átlépése):

Az állami szuverenitás legszemléletesebb jelképe a határainak sérthetlensége. A határok sérthetlenségéhez való viszonyulás a modern korban gyökeres átalakuláson ment át. A négy szabadságfok érvényesülésének ugyanis alapvető biztosítója a belső határok átjárhatósága, azonban ez kizárólag akkor teljesülhet, ha a külső határokon résmentes, azonos színvonalú és igen szigorú ellenőrzés valósul meg. A határellenőrzés fogalma magában foglalja a határforgalom SVE-ben foglaltak szerinti ellenőrzését, illetve az átkelőhelyek közötti határszakaszok felügyeletét is.

Annak érdekében, hogy a határellenőrzési rendszerünk megfeleljen a schengeni követelmények, az alábbiak történtek:

Határforgalom-ellenőrzés

A SVE-ben foglaltak szerint a belső határok bárhol, bármikor, ellenőrzés nélkül átléphetők. Ehhez az szükséges, hogy a tagállamok a belső határokon megvalósított tevékenységüket áttelepítsék a külső határokra, ahol az ellenőrzés színvonalát növelve, egységes elvek és a nemzeti jogszabályaik alapján szűrik meg a schengeni térségbe belépni szándékozókát. Annak érdekében, hogy ezt végre lehessen hajtani a határforgalom-ellenőrzés terén elsődleges az utasforgalom kategóriák szerinti szétválasztása a határátkelőhelyeken. A megfelelő módon elkülönített utasforgalmat ezt követően már zökkenőmentesen lehetséges a lefektetett elveknek megfelelően ellenőrizni.

Magyarországon az elmúlt évtizedben az alábbiak valósultak meg annak érdekében, hogy az előbb elmondottak teljesüljenek:

- A határátkelőhelyeink eu-normák szerinti kialakítása, illetve a meglévők átépítése folyamatosan történik.
 - Pécs Hőr. Ig: Barcs KÁH., Drávaszabolcs KÁH., Magyarbóly VÁH., tervben Beremend KÁH., Mohács vízi átkelő;
 - Kiskunhalas Hőr. Ig: Röske, Tompa KÁH.; tervezve Hercegszántó, Bácsalmás, Tiszasziget átépítése;
 - Orosháza Hőr. Ig: Gyula, Nagylak, Biharkeresztes KÁH; Kiszombor megnyitása állandóra.
 - Nyírbátor Hőr. Ig: Új átkelőhelyek Létavértes, Vállaj KÁH, Debrecen reptér.

- Ennek eredményeként minden igényt kielégítő, korszerű, az engedélyezett forgalmi kategóriák teljes körű kiszolgálására alkalmas határátkelőhelyek kerültek-kerülnek kialakításra. A korszerűsítések során kiépített átkelőhelyek alkalmassá váltak az utasok kategóriák szerinti szétválasztására, a gyors, kultúrált határátlépés feltételei rendelkezésre állnak.
- A határátkelőhelyek fejlesztései nagymértékben növelték a határmenti régiókban lakók gazdasági, kulturális lehetőségeit. A határátkelőhelyek felújításával szinkronban történnek a fő közlekedési útvonalak bővítése, rekonstrukciója (pl: Vállaj-Nyírbátor között, 49. sz. főút (Csengersima), 41. sz. főút szélesítése Beregsurány átkelőhely előtt, stb.). Folyamatos az M3 autópálya kiépítése, amely pár éven belül eléri a magyar-ukrán államhatárt. Ennek köszönhetően lényegesen kedvezőbb helyzetbe kerülnek ezek a térségek a munkaerőpiacon, ugyanakkor növekedés várható ezekben a térségekben a jogellenes cselekményeket illetően is.
- A határforgalom-ellenőrzés a totális ellenőrzési metódus alkalmazásáról eltolódott a differenciált, kategóriák szerinti ellenőrzés irányába. A rendszer kialakítása során elsődrendű fontosságú szempontként kerültek-kerülnek figyelembevételre az eu-, és a majdani schengeni tagsággal járó kötelemeink. Erőfeszítéseink a határforgalom-ellenőrzés során arra irányulnak, hogy teljesíteni tudjuk a közösség által meghatározott biztonsági követelményeket. A kialakított ellenőrzési rendszer megfelel mindenben ennek a feltételnek, ugyanakkor mind a személyi, mind pedig a technikai háttér lehetővé teszi, hogy az adott időszak politikai, biztonsági helyzete szerint kerüljön módosításra a határforgalom-ellenőrzés rendszere.
- A határforgalom-ellenőrzés rendszere, szisztémája kompatibilissé vált a schengeni tagállamokban alkalmazottal, ezáltal biztosítva egy igen hatékony szűrő mechanizmust. Természetesen a schengeni tagság elnyerését követően további adaptáció szükséges, ugyanakkor a lehetőségeink is nagyobbak lesznek (SIS II.).
- 1998-ban már rendszerbe állt a határforgalom-ellenőrzést nagymértékben elősegítő, hatékonyabbá, gyorsabbá és biztonságosabbá tevő számítógépes regisztrációs rendszer. Több alkalommal lett módosítva, majd 2005. február 09-én véglegesen leállításra került, és egy modernebb, más felépítésű, a célokat hatékonyabban szolgáló rendszer kezdte meg működését (HERR). A schengeni tagságunkkal lehetővé válik a SIS II. rendszerhez történő csatlakozás is.
- Megtörtént a kishatárforgalmi egyezmények felmondása a szerződő országokkal. Ezzel a lépéssel egy jelentős biztonsági kockázattól szabadultunk meg, tekintve a határátlépési engedélyek okmányvédelmének színvonalát.
- Schengen-kompatibilis határátléptető bélyegző került rendszerbe állításra.
- Folyamatban van az Európai Képtelítési Rendszerre (FADO) történő csatlakozás kialakítása. Egy végponttal már rendelkezünk, a Dokumentációs Osztály munkatársai képesek küldeni és fogadni is anyagokat a rendszeren keresztül.
- Folyamatos a határforgalom-ellenőrzését segítő eszközpark fejlesztése.
- Az eredményesebb feladat-végrehajtás érdekében intenzív az okmányszakértők kiképzése, elsősorban a végrehajtásra koncentrálva. A későbbiekben még lesz szó statisztikai adatok formájában, hogyan alakult a közokirat-hamisítások felfedése a külső határokon.
- Alapvető célkitűzésként fogalmazódott meg az állomány nyelvi ismeretszintjének javítása, intézkedő-képességének, ismeretszintjének emelése. A végrehajtó állomány nagy része ugyan valamilyen szinten képes kommunikálni a szomszédos országok nyelvén, viszont igen nagy a lemaradásunk az uniós nyelvek megfelelő szinten való ismerete terén, ahogyan az meg is mutatkozik a közös akciók során.
- Kiemelt feladat az állomány schengeni ismeretszintjének növelése, amely a képzések során folyamatosan kerül végrehajtásra. Az ezen a téren mutatkozó hiányosságok meggyőződésem szerint könnyebben leküzdhetőek, mint az előző pontban leírtak.

A határforgalom-ellenőrzés rendszerében nagy hangsúlyt kap az EU vízum- és menekültügyi politikája. A schengeni tagsággal járó feltételek teljesítése során kiemelték az ezzel járó feladatokat.

Az illegális bevándorlás megakadályozása, a jogszerűtlenül bejutott külföldiek ügyeinek kezelése a schengeni tagállamok fontos feladata. Az illegális bevándorlás megelőzése érdekében számos intézkedés született.

A tagországok összehangolták vízumpolitikájukat, egységes vízumot hoztak létre, egységesítették a vízumkiadási gyakorlatot. Három listát állítottak össze. A fehér listán azon államok szerepelnek, amelyek polgárai vízummentesen utazhatnak valamennyi tagállamba, a szürke listán azok találhatóak, akik néhány tagállamban vízumkötelezettek, másokban nem. A fekete listán szereplők valamennyi tagállamban vízumkötelezettek.

Az egyezmény 9. cikkelye végcélként a vízumpolitika teljes harmonizációját jelöli meg, melynek eredményeként a listák minden tagállam részére kötelező érvényűek lesznek. A harmonizáció jegyében elkészült az egységes vízumforma, melyet a tagállamok a közös minta alapján maguk állítanak elő.

1990. június 15-én aláírásra került a Dublini Egyezmény, amely 1997. szeptember 01-én lépett életbe 12 EU tagállamban, majd fokozatosan került kiterjesztésre még további három országra. Az Egyezmény a menedékjogot kérőkkel szembeni illetékességi szabályokat tartalmazza az EU-n belül.

A vízum- és menekültügyi politika harmonizációja terén elért eredményeink:

- A 2001. év május 29-én elfogadott 2001. évi XXXIX. tv-be, és a végrehajtására kiadott kormányrendeletekbe beépítésre kerültek a schengeni egyezményben meghatározott vízumfajták.
- Új típusú, schengen-kompatibilis vízumbélyeg került kialakításra, és bevezetésre.
- A vízumkiadásra feljogosított kirendeltségeken a vízumkiadás korszerű technikai hátterének kialakítása megtörtént.
- A vízumkiadók elméleti és gyakorlati felkészítése folyamatos.
- A Magyar Köztársaság az EU vízumpolitikája elfogadásának eredményeként 2003. őszén egyoldalú vízumkötelezettségről szóló megállapodást kötött Ukrajnával és Szerbia-Montenegróval, valamint folyamatosan kerül végrehajtásra a vízumpolitikánk teljeskörű harmonizációja.
- Magyarország is tagja lett a Dublini Egyezménynek 2004. év során.
- Elindult az AFIS II. idegenrendészeti ügymenet támogató rendszer tesztelése, amely 2005. október 07-én kezdte meg működését. Ezzel a rendszerrel remélhetőleg hatékonyabbá válik az idegenrendészeti eljárások lefolytatása során az ügyintézés, továbbá érdemes elgondolkodni a további kiaknázási lehetőségeken, például éppen a Dublini Egyezmény végrehajtását segítő.

Zöldhatárok őrizete:

Az 1990-es évektől kezdődően az európai integráció belső biztonságára olyan tényezők hatottak, mint az illegális migráció, az ún. legújabb kori népvándorlás, valamint az illegális migrációhoz kapcsolódó nemzetközi szervezett bűnözés, amely összehangolt és egyesített fellépést igényel a tagállamoktól, illetve nemzetközi együttműködést feltételez a nem tagállamok vonatkozásában is.

Az EU és schengen tagállamok gyakorlatában az illegális migráció visszaszorításának elsődleges eszközei között meghatározó jelentőséggel bír a külső határokon történő ellenőrzés megszigorítása. Ez alapvető jelentőségű nem csak az adott ország szempontjából, hanem valamennyi szerződő félnek is hiszen, aki belépett a külső határokon a schengeni térségben már quasi szabadon mozoghat.

Sajnos a zöldhatárok őrizetére vonatkozóan sem első, sem harmadik pilléres uniós szabály jelenleg nincs.

Talán a legegértelműbben a Berlini konferencia utókonferenciájaként, 1993-ban megtartott Budapesti Konferencián elhangzottakra támaszkodhatunk, ha a zöldhatárorizet terén támpontot keresünk. Ezek szerint annak érdekében, hogy a tagállamok a vállalt kötelezettséget teljesítsék, miszerint a teljes külső határszakaszon azonos színvonalú, résmentes határorizetet valósítanak meg az alábbiakat kell figyelembe venniük:

- A határellenőrzés nem rutinszerűen, hanem elemzés alapján valósul meg.
- Folyamatos együttműködés szükséges a túloldali szervekkel.
- A végrehajtói létszámnak meg kell felelnie a topográfiai, közlekedési feltételeknek, valamint a migrációs nyomásnak.
- A határszakaszokat fel kell osztani:
 - Határorizet szempontjából különösen jelentős határszakaszokra,
 - Határorizet szempontjából jelentős határszakaszokra,
 - Határorizet szempontjából kevésbé jelentős határszakaszokra.
- A tengeri határorizetben folyamatos összeköttetés és együttműködés szükséges a vízi és az elfogó szárazföldi egységek között.
- A végrehajtó erők magas fokú mobilitását biztosítani kell, a leghatékonyabb és legkorszerűbb távközlési berendezésekkel együtt.

Természetesen a fentiekben foglaltak csak ajánlások. A napi elemzéseket figyelve igaz, hogy a határátkelőhelyeken koncentrálódik a jogellenes cselekmények túlnyomó része, viszont a határorizet továbbra is nagy jelentőséggel bír.

A tagállamok a SVE alapján ugyanis kötelezettséget vállaltak, hogy olyan színvonalú ellenőrzést valósítsanak meg a zöldhatárok őrizetében, alapvetően mobil egységek alkalmazásával, hogy az elkövetőket semmi se csábítsa a határátkelőhelyeken folyó ellenőrzés megkerülésére.

Lássuk, hogyan állunk határorizet terén a jelenlegi helyzet szerint:

- A más országokban folytatott tanulmányutak, képzések tapasztalatait felhasználva olyan határorizeti rendszer került kialakításra, amely sokkal dinamikusabb szemléletet tükröz.
- A korábbiakhoz képest a feladatvégrehajtás során törekszünk a rutinszerűség, a sablonosság elkerülésére. A járőr számára elsődlegesen körzetek és időkorlátok kerülnek meghatározásra, ahol ő a saját hely- és emberismerete, tapasztalatai, tudása, szerzett információi alapján tevékenykedik.

A felfedések során elsősorban saját magára számíthat, természetesen a megfelelő háttér biztosítása mellett. Ezen túlmenően az a cél, hogy a keletkezett ügyek a helyszínen kerüljenek megoldásra, tehát egyfajta intézkedésbeni és hatásköri decentralizáció is megtörtént.

- A schengeni országokban szerzett tapasztalatokból merítve történt meg a feladatvégrehajtás gerincét képező két szolgálati ág – a határorizeti és a határforgalmi – összevonása egységes határrendészetté. Ennek nyomvonalát követve először országos, majd területi szinteken történt meg a határrendészeti osztályok kialakítása 2003. nyarán, majd egy évre rá a mobilabb, gyorsabban reagáló, hatékonyabb szervezet kialakítása érdekében a határforgalmi és határorizeti kirendeltségekből a határrendészeti kirendeltségek létrehozása. A folyamat nem ért véget, a határrendészeti kirendeltségek működési tapasztalatainak elemzése folyamatosan történik, amelyek figyelembevételre kerülnek a további szervezet-korszerűsítések alkalmával.
- A kirendeltségeken a korábbi lineáris vezetési modell helyett törzskari vezetés lett kialakítva, amely a feladatoknak megfelelő nagyobb mértékű specifikációt tesz lehetővé. A végrehajtó állomány tekintetében könnyebbé teszi a volt útlevelkezelő és járőr beosztásokban hosszú időt eltöltötték számára az újfajta feladatvégrehajtáshoz történő

hozzáidomulást, illetve az egységes határrendész beosztásokban az új ismeretek elsajátítását. Mindez gyorsabb reagáló képességet jelent szervezeti oldalról, illetve a szükségleteknek megfelelő erő-eszköz összpontosítást tesz lehetővé.

- A fentiekén túlmenően folyamatos volt a Határőrség létszám bővítése az elmúlt évek során. A létszámfejlesztés a külső határokra koncentrálódott, amelynek eredményeként a külső határos kirendeltségek feltöltöttsége átlagosan 85-90%-os szintű napjainkra.
- A mobilitás, hatékonyság fokozása érdekében nagyarányú technikai fejlesztés is végbement, különféle programok keretében (COP, PHARE, stb). Ezek során beszerzésre kerültek:
 - mobil hőkamerás gépjárművek (a külső határokon összesen 19 db.),
 - stabil hőkamerák (a külső határokon összesen 8 db.),
 - kézi hőkamerák (a külső határos kirendeltségeken átlagban 2 db/kirendeltség),
 - lépésérzékelők,
 - éjjellátó készülékek,
 - mobil bevetési központok (a külső határokon összesen 6 db),
 - schengenbuszok, hogy csak néhányat említsek.
- A jelenlegi felszereltségi szintet, technikai ellátottságot figyelembe véve, megfelelő finanszírozási körülmények között a Határőrség képes kivitelezni a zöldhatárok őrzésével kapcsolatban a fentiekben elhangzott ajánlásokban foglalt követelményeket. Sajnos napjaink gazdasági és pénzügyi helyzetében az alapvető követelmény – a mobilitás – egyre nehezebben teljesíthető.
- Az eredményes szolgálatellátásnak, a technikai fejlesztéseknek köszönhetően az új évezred első éveiben a külső határokon hatalmas problémát jelentő illegális migráció (román, ukrán, szerb határszakasz) visszaszorult, illetve átforgalmódott. Mára a migrációval kapcsolatos jogellenes cselekmények száma a 2000. évben tapasztalt szint alá süllyedt. Munkatársaink eredményes feladat-végrehajtásának köszönhetően nagy számban kerültek felszámolásra embercsempész szervezetek is, amely mind a mai napig tart.
- Nagymértékben fejlődtek kapcsolataink a túloldali határőrizeti szervekkel. Ez elmondható a Magyar Köztársaság valamennyi külső határos határszakaszára. Helyi szinten a szolgálatok között rendszeresek a vezetők találkozói, emellett a végrehajtó állomány is eredményesen képes együtt dolgozni. Rendszeresek a közös akciók, fokozott ellenőrzések.
- A belső együttműködés is kiszélesedett. Rendszeresen tartjuk a kapcsolatot többek között a polgárőr szervezetekkel, közös járőrszolgálatok szervezésére is sor került, valamint az önkormányzatokat is folyamatosan tájékoztatjuk tevékenységünkről, ezzel is növelve az állampolgárok biztonságérzetét.
- A külső határokon koncentrált és igen szigorú szűrés csak az ellenőrzési rendszer első lépcsőjét képezi. Az ország mélységében kialakításra került egy komplex mélységi ellenőrző háló, amelynek feladata az első lépcsőn átjutott jogsértő személyek kiszűrése, illetve a belső határokon történő ellenőrzés felszámolását követően pedig az ebből eredő biztonsági deficit megszüntetése.

Bűnüldözés terén történő nemzetközi együttműködés:

Napjainkra a nemzetközi szervezett bűnözés annyira felerősödött, hogy visszaszorításához, nemzetközi együttműködés kialakítása vált szükségessé.

A TREVI országok kezdeményezésére 1995-ben született meg az Europol-Konvenció az Európai Rendőrségi Hivatal felállításáról. Az Europol elsősorban a legnagyobb társadalmi veszéllyel járó

bűnügyekben segíti a bűnüldözést (pl: kábítószer-, emberkereskedelem, embercsempészás, lopott gépjárművek csempészete, pénzmosás, stb.)

A Magyar Köztársaság 1998-ban vállalta az Európával megvalósuló intézményes együttműködés kialakítását. Hazánk csatlakozott a szervezett bűnözés és a rendőri együttműködés terén az unión belül létrehozott egyezményekhez.

Kialakításra került a NEBEK az 1999. évi LIV. Tv. Az Európai Unió bűnüldözési információs rendszere és a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete keretében megvalósuló együttműködésről és információcseréről. A NEBEK feladatai többek között az adattovábbítások és az információcsere biztosítása, kapcsolattartás az INTERPOLLAL, az EUROPOLLAL, és az OLAFAL, valamint intézkedések kezdeményezése.

A 2002. évi LIV. Tv. A bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről, valamint a 2003. évi CXXX. Tv. Az EU tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről alapján lehetőség nyílik többek között az alábbiakra:

- Közvetlen tájékoztatások, és információcsere,
- Ellenőrzött szállítások végrehajtása,
- Fedett nyomozó alkalmazása,
- Összekötő tisztek alkalmazása,
- Közös nyomozócsoporthoz létrehozása,
- Tanúvédelmi program alkalmazása,
- Bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzés, stb.

Mindaz, amit a fentiekben ismertettem az általunk eddig megtett utat vázolja fel. El kell azonban ismernünk, hogy még sok a tennivalónk a teljes jogú schengeni tagság eléréséig. Előadásom következő részében a még hátralévő teendőikkel szeretnék foglalkozni.

A Végrehajtó Bizottság 1998. szeptember 16-i határozata alapján a schengeni egyezménynek történő megfelelést értékelő és a végrehajtását felügyelő Állandó Bizottság került létrehozásra. A Bizottság létrehozásának célja annak vizsgálata, hogy a részes tagállamokban teljesülnek-e a schengeni egyezményben rögzítettek, illetve a tagjelölt országok alkalmasak-e a hatálybaléptetés feltételeinek.

Ennek alapján a 2005. és 2006. év a felkészülés éve lesz, amelynek során a Határőrség tevékenysége és eredményessége folyamatos monitoringnak lesz kitéve, annak a megállapítása végett, hogy képes-e teljesíteni azokat az elvárásokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy Magyarország az európai biztonsághoz eredményesen járuljon hozzá.

Alapvető feladatunk 2006. július 01-jéig végrehajtani a teljes jogú Schengen-tagságra való komplex felkészülést.

Kiadásra került a Határőrség Országos Parancsnokának 15/2005. (V.20.) OPK Parancsa a Határőrség teljes jogú schengeni tagságra történő felkészülésére vonatkozó Feladatterv kiadásáról. A Feladattervben fejezetenkénti bontásban találhatóak meg azok a feladatok, amelyek teljesítése szükséges az eredményes schengeni felkészülés érdekében.

1.: A schengeni ellenőrzésre való felkészülés alapfeladatai:

Egy folyamatos ön- és külső átvilágítást jelent, amely alapján készül el a brüsszeli jelentés az alkalmasságról. Az átvilágítás eredményessé tétele érdekében az alábbi fejezetekben található feladatok eredményes végrehajtása szükséges. Az átvilágítás eredményes végrehajtására került kiadásra a HOP 13/2005. (IV. 29.) OPK Parancsa a schengeni ellenőrzésre történő felkészülés határőrségi feladatainak végrehajtására. Ennek alapján három szintű csoportok kerültek felállításra, amelyek végrehajtják az átvilágításra való felkészüléssel kapcsolatos tervező, végrehajtó munkát.

2.: Határrendészet:

2.1.: Belső határok átlépése:

- Új típusú határellenőrzés elveinek kidolgozása, a szervezeti diszlokáció új rendszerének kialakítása, a felszabaduló technikai eszközök átcsoportosítására intézkedés kidolgozása,
- A megszűnő határátkelőhelyek hasznosításának, a közlekedési útvonalak akadálymentesítésének kialakítása,
- A határellenőrzés ideiglenes visszaállítására vonatkozó elgondolás kidolgozása, az ehhez szükséges eszközök készletezésének megvalósítása.

2.2: Külső határok átlépése:

A külső határokon megvalósítandó intézkedések nemcsak hazánk, de az Európai Unió biztonsága szempontjából is kulcsfontosságúak, így ezen feladatok végrehajtásának helyzete alapvető jelentőséggel bír.

- A jogszabályi háttér átformálása, a szükséges mértékben (pl: feladatkör bővülés esetén)
- A határforgalom-ellenőrzés módszerét szabályzó belső intézkedések teljes schengeni harmonizációja (2005. 05. 01-én megtörtént)
- Határrendészeti szabályzat kidolgozása,
- A komplex határellenőrzési tevékenység eredményességének fokozása érdekében új kockázatelemzési módszerek kidolgozása,
- A 2291/2004. Kormányrendeletben meghatározott határátkelőhelyek infrastrukturális fejlesztésének időarányos végrehajtása.

2.2.a. A repülőterekre vonatkozó feladatok:

- Sármellék és Debrecen regionális jelentőséggel bíró repülőterek további fejlesztésében részvétel, a schengeni kompatibilitás kialakításában szakvélemény adása,

2.2.b. A schengen alap felhasználásából adódó feladatok:

- Infrastrukturális fejlesztési feladatokban részvétel, eszközpark további fejlesztése, garanciális javítások, kapcsolattartási szolgálati helyek kialakítása, járműállomány cseréje.

3. Vízumok, okmánybiztonság, biometria:

A Határőrség szerepköre rendkívül fontos az uniós térség biztonságának megőrzésében, ezért szükséges az alábbi feladatok végrehajtásának támogatása:

- A jogszabályi háttér megteremtése a biometrikus azonosítók alkalmazásához,
- Az okmánytanácsadói háttér bővítése, okmánytanácsadók delegálása a kijelölt konzulátusokra,
- A FADO rendszerhez történő csatlakozás előkészítése,
- Felkészülés a schengeni vízum kiadásával járó feladatokra,
- A biometrikus azonosítók ellenőrzéséhez a technikai háttér megteremtése.

4. Migráció:

Kiemelt jelentőségű feladat, a térség biztonsága szempontjából. Elsősorban egy hatékony jogszabályi háttér megteremtése a cél a külföldiek jogainak maximális tiszteletben tartásával, az illegális migráció elleni eredményes fellépés elérése mellett.

- Aktív részvétel az idegenrendészeti és a menedékjogról szóló törvények tervezett módosításának előkészítésben és végrehajtásában.

- A légitolonc (2005. júniustól HŐR hatáskör), és úti okmány beszerzés, valamint a szomszédos országokba történő kitoloncolás kizárólagos határőrségi végrehajtása feltételeinek megteremtése.

5. Rendészeti szervek és biztonság:

Elsősorban a határon átnyúló együttműködést, a kapcsolattartást, közös feladatvégrehajtást érinti.

- A határforgalom-ellenőrzésre vonatkozó kétoldalú egyezmények felülvizsgálata.
- Új közös kapcsolattartási szolgálati helyek kialakítása,
- A lehetőségek függvényében összekötő tisztek kiküldése,
- Tovább folytatni, illetve elmélyíteni a szomszédos uniós és unión kívüli országok határrendészeti szerveivel az együttműködést.

6. SIS:

A nemzeti határregisztrációs rendszert szükséges tovább fejleszteni, annak érdekében, hogy lehetővé váljon a SIS II. rendszerhez történő csatlakozás. Ugyanis szükséges az unión belüli térség biztonságának szavatolása érdekében nemcsak a hazai, hanem a tagországok által tárolt adatokhoz történő hozzáférés is. Ennek érdekében fel kell készíteni a HERR rendszert a biometrikus adatok ellenőrzésére, a SIS II. elérésére, különböző okmányleolvasók kezelésére.

7. A személyes adatok védelme:

- A HŐR tv. VII. fejezete harmonizációjának végrehajtása a schengeni szabályozással.
- Az adatbiztonságra vonatkozó rendelkezések felmérése, a szükséges korrekciók végrehajtása,
- A FADO rendszer működtetéséhez szükséges személyi, adminisztratív, fizikai feltételek kialakítása,
- A közvetlen lekérdezési lehetőségek bővítése, elsősorban a külső határokon,

8. Humán feladatok:

A belső határok lebontásával összefüggésben „Humánbiztosítási Terv” kerül kidolgozásra, összhangban a Rendőrség és a Határőrség szakstratégiájával, a felszabaduló humán erőforrás felhasználása érdekében.

9. Képzés:

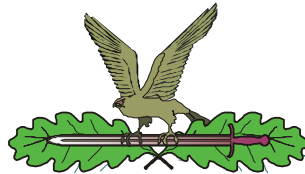
- A Schengeni Közös Kézikönyv és a Schengeni Kódex feldolgozása a teljes személyi állomány részére.
- Okmányvizsgálói szaktanfolyamokra történő beiskolázások végrehajtása,
- Szaktanfolyami, idegennyelvi képzések végrehajtása, folytatása.

Feladatok a teljes jogú tagság elnyerését (2007. október) követően:

- a belső határon a határforgalom-ellenőrzés megszüntetése,
- az idegenrendészeti, bűnüldözési és közbiztonsági súlypontú, új típusú, mobil rendészeti tevékenységre történő áttérés;
- a kapcsolattartási szolgálati helyek komplex rendészeti szemlélettel és határkörrel történő működtetése;

- az igazgatóságok és végrehajtó szervezetek, új diszlokációs és illetékességi rendszerére történő áttérés megkezdése, végrehajtása;
- a határellenőrzés megszüntetésével keletkező biztonsági deficit mérséklését elősegítő rendszeti együttműködési rendszer kiépítésének és működtetésének kezdeményezése, az együttműködési kapcsolatok és tartalom schengeni helyzetnek megfelelő megújítása;
- a határellenőrzés ideiglenes visszaállítását szolgáló feltételek létrehozása, a végrehajtási készenlét elérése.

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!



Solymosi Józsefné

A schengeni követelmények megvalósulásának kriminalisztikai támogatása

A Schengeni csatlakozással vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a Belügyminisztériumban létrejöttek olyan projekt munkacsoportok, amelyek egy-egy terület feladatait irányították, kezelték.

Így alakult meg a Schengen ujj-tenyérminták munkacsoport, melynek feladata volt megteremteni azon feltételeket, amelyek szükségesek az Európa Tanács 2725/2000. sz. rendelete végrehajtásához, valamint fel kellett készülni a távoli személyazonosító munkaállomásokról érkező ujjnyomat képek gyors ellenőrzésére, az AFIS rendszeren tárolt adatok naprakész feldolgozására.

A projekt alapító dokumentum kimondta, hogy ezen feladatok végrehajtásával biztosítható, hogy Magyarország Európai Unió, illetve a Schengeni csatlakozása időpontjáig az ujj és tenyérmintával kapcsolatos területen vállalt kötelezettségek teljesüljenek.

A munkacsoportban a BM minden érintett szakterülete képviseltette magát, így a HÖR, az ORFK, a BÁH.

A feladatok végrehajtásának ismertetése előtt engedjenek meg egy rövid bevezetőt a magyarországi ujjnyomatok vizsgálati, a nemzeti ujj-tenyérminták adatbázisok jelenlegi helyzete bemutatásához.

A BM BSZKI Daktiloszkópiai Szakértői Osztálya kezeli mindazon nemzeti ujj-tenyérminták adatbázisokat, amelyek a különböző jogszabályok, EU határozat alapján ujj- és tenyérmintákat tartalmaznak.

Így jelenleg az Osztályon az alábbi országos nyilvántartások kezelése történik:

Ezen nyilvántartásokba érkező ujj- és tenyérminták képek digitális rögzítése és ellenőrzése is megtörténik az ún. AFIS rendszerben.

AFIS (Automatikus Ujj- és tenyérminták Azonosító rendszer) rendszer

(2002. januártól a SAGEM francia cég rendszere)

A rendszer segítségével kerül számítógépes feldolgozásra, rögzítésre a daktiloszkópiai nyilvántartásba küldött ujjnyomatok, tenyérminták, bűncselekményi daktiloszkópiai nyomtörödékek képei.

A rendszer a tízujjas ujjnyomatok, tenyérminták szkennelése után automatikusan minőség ellenőrzést, fajta megállapítást, minúcia kijelölést végez, majd a képet tárolja az adatbázisokban:

Ezután automatikusan végez keresést a már adatbázisokban található ujjnyomatképek között és automatikusan csak egy, az azonos ujjnyomatképet jeleníti meg a képernyőn a az AFIS kódoló általi ellenőrzés céljából.

A rendszer **800. 000** személy ujj- és tenyérmintájának, **80. 000** felderítetlen bűncselekmény daktiloszkópiai nyomainak tárolására, ellenőrzésére alkalmas, ami 1,5 millió személyig bővíthető.

Napi feldolgozási kapacitása **800** személy ujjnyomata, közülük **300** személy tenyérmintája is (csak a bűnügyi, ún. helyszínes ujjnyomatok tenyereit kódoljuk), valamint **80** felderítetlen bűncselekmény ujj- és tenyérmintái.

A rendszerhez tartozó modern kereső rendszer lehetővé teszi, hogy a szakértő, AFIS kódoló, az általa bekódolt nyomokat, nyomatokat percekkel a kódolás után ellenőrizheti.

Az AFIS rendszeren az alábbi elkülönített adatbázisok alakíthatók ki:

- bűnügyi tízujjas és tenyérynymat adatbázis
- bűncselekményi helyszíni nyom adatbázis
- menedékkérelmet kérők tízujjas ujjnyomat adatbázisa
- kiutasított külföldi személyek tízujjas ujjnyomat adatbázisa

Az AFIS rendszerben a feldolgozott ujj- és tenyérynymat képek csak az ujjnyomatlap azonosító számát tartalmazzák, személyi adatok nincsenek a rendszerben.

Jelenleg az AFIS rendszerben összesen:

- **697. 973** személy ujj,
- **42. 481** személy tenyérynymat képe van, valamint
- **51. 419** bűncselekményi nyom került elhelyezésre.

A Schengen ujj-tenyérynymat munkacsoport megalakulásának első feladata volt a Daktiloszkópiai osztályon üzemeltetett AFIS rendszer bővítése a hazánkban menedékkérelmet kérők ujjnyomatainak az EURODAC központba történő továbbítása érdekében.

EURODAC

1990. 06. 15-én megszületett a Dublini Egyezmény, amely kimondta, hogy az egyezmény érvényesítése érdekében szükség van a menedékkérelmet kérők, valamint a Közösség külső határainak illegális átlépése kapcsán elfogott személyek azonosítására. A Dublini Egyezmény hatékony alkalmazása érdekében szintén kívánatos, hogy minden tagállam ellenőrizze, hogy a saját területén illegálisan tartózkodó külföldi nyújtott-e be menedékkérelmet egy másik tagállamban.

Az EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA 2000. december 11-i 2725/2000. számú rendelete a Dublini Egyezmény hatékony alkalmazása érdekében döntött az ujjnyomatok összehasonlítását szolgáló „EURODAC” rendszer létrehozásáról.

Ez a rendszer az ujjnyomatok alapján végzett személyazonosításon alapul, amelyet a XIX. század óta sikerrel alkalmaznak szerte a világon. A Rendelet kimondja, hogy az „EURODAC” elnevezésű rendszer célja, hogy segítse annak eldöntését, hogy melyik tagállam felelős a Dublini Egyezmény alapján valamelyik tagállamban benyújtott menedékkérelmet elbírálásáért, valamint, hogy egyéb módon elősegítse a Dublini Egyezmény alkalmazását a Rendeletben meghatározott feltételek szerint.

Az EURODAC felépítése

1. Központi Egység

Feladata a központi adatbázis működtetése a tagállamok megbízásából. A Központi Egység számítógépes ujjlenyomat-felismerő rendszerrel működik.

A menedékkérőkre, a külső határ illegális átlépése kapcsán elfogott külföldiekre vonatkozó adatokat, amelyeket a Központi Egységnél dolgoztak fel, a származási tagállam megbízásából kell feldolgozni a Rendeletben előírt feltételek mellett

2. Számítógépes Központi Adatbázis

Ebben az adatbázisban az alábbi adatok kerülnek rögzítésre:

- származási tagállam, a menedékkérelem helye, időpontja
- ujjlenyomat adatok
- neme
- a származási tagállam által használt hivatalos szám
- az ujjlenyomat rögzítésének napja
- az ujjlenyomat adatok Központi Egységhez történő beküldésének napja
- az ujjlenyomat adatok Központi Adatbázisban történő rögzítésének napja
- az elküldött ujjlenyomat
- adatot vételező adatai és az adatátvitel időpontja

3. A Központi Egység és a tagállamok közötti kommunikáció

A tagállamokból a Központi Egységhez és visszatörténi adatátvitel során az iránymutatásokról, többek között a közigazgatási szervezetek közötti elektronikus adatcserét (IDA) szolgáló transzeurópai hálózatokra vonatkozó, közös érdeklődésre számot tartó projektek azonosításáról szóló, 1999. július 12-i 1719/1999/EK Európai parlamenti és tanácsi határozatban említett általános célú IDA szolgáltatásokat kell használni. Amennyiben az a Központi Egység hatékony működéséhez szükséges, a Központi Egység megállapítja az általános célú IDA szolgáltatások használatához szükséges technikai eljárásokat.

Az EURODAC Központi Egysége által működtetett központi adatbázis struktúrája:

1. Menedékkérő személyek ujjlenyomat adatbázisa
2. Külső határ illegális átlépése kapcsán elfogott külföldi személyek ujjlenyomat adatbázisa
3. Egy tagállamban illegálisan tartózkodó személyek ujjlenyomat adatbázisa

| | Keresés | Tárolás |
|-------------------------|---------|---------|
| Menedékkérő | van | 10 év |
| Határt illegális átlépő | nincs | 2 év |
| Illegálisan tartózkodó | van | Nincs |

Az EUODAC rendszer eredményei 2004. május 1.-e óta

EUODAC rendszerbe **ellenőrzésre és tárolásra** beküldött **1211** fő Menedékkérő ujjnyomata,
ebből **270** fő azonosítása történt az EUODAC rendszerben
(menedékjogot kérők adatbázisában)

csak tárolásra 20 fő illegális határátlépő ujjnyomata,

ebből **7** fő azonosítása történt a későbbiekben menedékjogot kérők között

csak keresésre 192 fő illegálisan benn tartózkodó ujjnyomata,

ebből **2** fő azonosítása történt a menedékjogot kérők adatbázisában

A Schengen ujj-tenyérnyomat munkacsoport másik feladata volt az AFIS rendszer felkészítése a távoli munkaállomásokról érkező ujjnyomat képek fogadása céljából.

A Belügyminisztérium a PHARE 2002-es belügyi ország program keretében a „Rendészeti információs rendszerek fejlesztése” projekt keretében AFIS távoli munkaállomások beszerzésére, telepítésére irányuló tender eljárást kezdeményezett, melyben a munkacsoport aktívan részt vett.

A tender eredményeként 2005. január 20-án került sor szerződés kötésre.

A projekt kedvezményezettjei az ORFK, BM HÖR, BM BÁH. Részükre olyan távoli munkaállomások telepítésére került sor az elmúlt hetekben, amelyeken a Központi daktiloszkópiái Nyilvántartásban ujjnyomatképek alapján gyors személyazonosság megállapítását, bűncselekményi nyomok ellenőrzését végezhetik el.

A távoli munkaállomások a képen látható elosztásban kerültek az említett szervekhez.

A távoli személyazonosító munkaállomások működésbe helyezése, a rendszer átvétele napjainkban történt. A tapasztalatok értékelése több hónapos használat után indokolt. Biztos vagyok benne, hogy nem lesz zökkenőmentes az első hónapok ujjnyom ellenőrzése, de bízom benne, hogy pár hónap, félév eltelte után segíti a szervek munkáját.

Előadással nem a teljesség igényével szerettem volna betekintést nyújtani a Schengeni követelmények megvalósulásának kriminalisztikai vonatkozású támogatásáról.



Simon András

A civil szerveződések szerepe a lakosság biztonságérzetének erősítésében

Engedjék meg, hogy a lakosság biztonságérzetére hatást kifejtő számtalan civil szervezet, alapítvány, egyesület közül, amelynek tevékenységi körébe valamilyen módon megjelenik a bűnmegelőzés, én most konkrétan egy civil szervezettel, a Polgárőrséggel foglakozzam.

A választásnál több tényező is motivált, de legfőképpen az, hogy én ezt a társadalmi szervezetet képviselem, ebben a szervezetben dolgozom, ennek a szervezetnek a működéséről vannak ismereteim. Ez az szervezet, amely a lakosság szeme előtt, nyíltan és jól látható módon dolgozik.

A Polgárőrség az a civil szervezet, amely a bűnmegelőzéssel nem csak mint elméleti kérdéssel foglalkozik, hanem fennállásának közel 15 éve alatt nap, mint nap gyakorolja is azt. Az eltelt másfél évtized alatt a Polgárőrség integrálódott a bűnmegelőzéssel foglalkozó állami és társadalmi intézmények sorába, elfogadott lett az állampolgárok részéről, jelenlétét, működését elismeri és támogatja az önkormányzat, a lakosság és a rendvédelmi szervek vezetői és állománya.

Büszkén nyugtázhatjuk felelős kormányzati és rendvédelmi vezetők, bűnmegelőzési szakemberek megállapítását, mely szerint „nincs bűnmegelőzés Polgárőrség nélkül”. A Polgárőrség munkájával, megbízhatóságával, kiszámíthatóságával és vállalt feladatainak korrekt teljesítésével érdemelte ki ezt a minősítést.

A Polgárőrség megalakulásakor tevékenységének súlypontját elsősorban a vagyonelleni bűncselekmények megelőzésére és megakadályozására összpontosította. Az egyesületek szinte mindegyike ebből a célból szerveződött, erre volt és van leginkább felkészülve, erre a legalkalmasabb, környezetében is erre van a leginkább igény.

A polgárőr mozgalom fejlődésével az egyesületek tagsága a vagyonvédelmen túl tevékenységének körét egyre szélesebbre nyitotta és kihasználva a tagság tenni akarásában és szellemi kapacitásában rejlő lehetőségeket, egyéb feladatokat is felvállalt és vállal ma is, s mindezeket a mindennapok gyakorlatává is teszi. Ezek közé tartozik egyebek mellett a gyermek- és ifjúságvédelem, a kábítószer megelőzés, a természet- és környezetvédelem, a határőrizetben és az illegális migráció felderítésében való részvétel, a lopott és körözött gépjárművek felderítése, bűnmegelőzési propaganda kifejtése, ilyen tartalmú kiadványok szerkesztése és az érintettekhez történő eljuttatása.

Az évek során nem csupán a feladatok bővültek, hanem az együttműködők köre is szélesedett. Mára a legfontosabb stratégiai szövetségeseinkké az önkormányzatok, a rendőrség és a határőrség váltak. De munkánkra számít a vám- és pénzügyőrség, a Posta, a MÁV, a mezőőri szolgálat, a közterület felügyelet és lehetne még hosszan sorolni a tevékenységünkre igényt tartó szervezeteket.

Úgy vélem, hogy a polgárőrség által végzett bűnmegelőzés legfontosabb jelenlegi és jövőbeli feladata továbbra is a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésére és visszaszorítására való törekvés kell, hogy legyen.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a legjobb megelőzés a látható, gyakori közterületi jelenlét. Bűnmegelőzési tevékenységünk lényege is láthatóságunkban rejlik, érzékelhető, kézzelfogható fizikai jelenlétünkkel tartjuk vissza, akadályozzuk meg, vagy szakítjuk félbe a potenciális elkövetőket törvényellenes cselekményük végrehajtásától.

Törekszünk arra, hogy külső megjelenésünk fejezze ki a Polgárőrséghez való tartozást, ezért viseljük a Polgárőrség feliratú sapkát, mellényt, pólót. Ügyelünk arra, hogy a Polgárőrség által viselt ruházat és az általunk használt szimbólumok (igazolvány, jelvény, lógók, stb.) megjelenésükben, formájukban ne legyenek összetéveszthetők a rendvédelmi szervek ruházatával, jelképrendszerével. Ez a törekvésünk bizonyára találkozik a lakosság elvárásaival.

Tisztelt Konferencia!

A Polgárőrség lakosság biztonságérzetére gyakorolt hatását egy tudományos felméréssel is szeretném alátámasztani, ami, véleményem szerint jelen témához is kapcsolható. Az OKRI 2003-ban végzett egy kérdőíves kutatást, mely során elsősorban a közbiztonsági helyzet megítéléséről gyűjtött információkat. A széleskörű vizsgálat néhány kérdést a Polgárőrség helyére, szerepére és megítélésére vonatkozóan is megfogalmazott.

A megkérdezett állampolgárok döntő többsége válaszolt arra a kérdésre, hogy mit tart a polgárőrség feladatának. A válaszadók mintegy 40 %-a a közbiztonság javításában, valamivel több mint egyharmada a rendőrök segítésében, egyötöde a közterületi járőr tevékenységben jelölte meg

Arra a kérdésre, hogy saját lakóközterületében működik-e Polgárőrség, a válaszadók több mint fele adott igen feleletet, míg a megkérdezettek 31, 6 %-a mondta azt, hogy nem tud helyi polgárőr szervezetről, s mindössze 15 % állította, hogy Polgárőrség létezéséről egyáltalán nincs tudomása.

A polgárőrök teljesítményére vonatkozó vélemények vizsgálati eredményeiből az a következtetés vonható le, hogy a megkérdezettek közel egyharmadának nincs ismerete, vagy véleménye a Polgárőrség működéséről. Aki arról számolt be, hogy Polgárőrség működik településén, az a munkát firtató kérdésre azt a választ adta, hogy a polgárőrök tevékenységével döntő mértékben – 61 % - elégedett. Csak minden tizedik személy fejezte ki elégedetlenségét a helyi polgárőrök munkájával szemben. Nekünk, polgárőröknek a köz-veleménykutatás adatain túl többet jelent az a szeretet és biztatás, amellyel a lakosság részéről tapasztalunk szolgálatellátásunk során.

A közel kétharmados elégedettségi mutató számunkra, polgárőr vezetők számára, azt is jelzi, hogy a Polgárőrség eddig végzett tevékenysége, feladatellátása találkozik a lakosság nagy részének elvárásaival és igényeivel. Az elégedetlenek 10 %-os részaránya, összességében lehet, hogy nem tűnik jelentősnek, de nekünk polgárőröknek mindenképpen elgondolkodtató. Az előbbi tény arra kell ösztönözzön bennünket, hogy javítsunk társadalmi ismertségünkön, egyebek mellett a médiában történő gyakoribb megjelenéssel. Nem elég jól és sokat dolgozni, el is kell tudni magunkat adni.

Az elégedettségi mutató előbbi módon történő alakulása véleményem szerint egyébként egy társadalmi szervezet megítélése szempontjából kifejezetten jónak minősíthető, és elsősorban annak tudható be, hogy még mindig jelentős mértékű azoknak az aránya, akik nem ismerik közvetlenül a Polgárőrség működését.

A lakosság mozgalmunk felé megnyilvánuló bizalmát jelzi, hogy arra a kérdésre, hogy miként javítanák a közbiztonságot, a Polgárőrség támogatását, közvetlenül a Rendőrség munkájának javítása után, a válaszolók 5 %-a az első, 24 %-a a második helyen említette.

Meggyőződésem szerint a jövőben is arra kell törekednünk, hogy a bűnmegelőzésből csak olyan feladatokat vállaljon fel a Polgárőrség, amellyel tovább erősítheti a lakossághoz fűződő pozitív viszonyát.

Véleményem szerint nem szabad önálló szolgálat során olyan – más intézmények, hatóságok, rendvédelmi szervek – hatáskörébe tartozó „kényelmetlen” feladatokat (hajléktalanok, kéregetők, koldusok elleni fellépés) átvállalni, amelyekkel elidegeníthetjük, illetve elfordíthatjuk magunktól a társadalom egy részét.

E területen inkább a szociális, karitatív jellegű megnyilvánulásokat kell erősíteni (például az utcára kényszerült vagy jutott hajléktalanok, a társadalom perifériájára szorultak napi életvitelére esetében odafigyelés, jelzésadás, nappali és éjszakai melegedő helyszínekre, meleg ételosztó helyekre, hajléktalan szállásokra történő irányítás, szükség esetén mentők, rendőrség értesítése formájában).

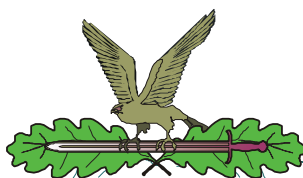
Munkánk akkor lesz eredményes, akkor élvezhetjük továbbra is a társadalom megbecsülését és elismerését, ha jelenlétünket és fellépésünket az állampolgárok sehol sem tekintik zaklatásnak, életükbe történő felesleges és indokolatlan beavatkozásnak. Arra kell törekednünk, hogy a települések lakói azonosuljanak a polgárőri jelenlét és fellépés jogosságával, szükségyszerűségével, érezzék, hogy velük vagyunk, értük vagyunk.

A Polgárőrség csak akkor töltheti be küldetését, csak akkor maradhat hiteles, csak úgy tarthatja meg az állampolgárok, a lakosság tiszteletét és bizalmát, ha tagjai példát mutatnak környezetüknek életvitelükkel, jogkövető magatartásukkal, törvénytiszteletükkel.

A lakosság biztonságérzetének javítása érdekében meg kell őrizni a Polgárőrség eddigi értékeit, sajátos, sokszínű, de egységes arculatát, egységét, továbbra is biztosítani kell a gyakorlati bűnmegelőzésben kivívott társadalmi vezetői szerepet.

A Polgárőrséget és a polgárőröket a jövőben is az önkéntesség, a közügyekért érzett felelősség, a politikamentesség és a pártsemlegesség kell, hogy jellemezze. Nem engedünk abból az alapelvől, hogy polgárőr csak büntetlen előéletű állampolgár legyen, aki magánéletével, viselkedésével kiérdemelte lakókörnyezete tiszteletét és megbecsülését, aki a közrend- és közbiztonság kérdései iránt nyitott, érte önzetlenül, minden ellenszolgáltatás nélkül feladatokat is vállal, áldozatokat is hoz.

A lakosság bizalmának megőrzése érdekében a jövőben is meg kell tartani és a lehetőség szerint bővíteni az eddig alkalmazott és bevált polgárőr bűnmegelőzési munkaformákat, mint a demonstratív közterületi jelenlétet, a megelőző figyelő- és járőrszolgálatokat, a bűnisméltés megelőzése területén.



Szabó József
Korreferátum egy doktorandusz szemével

Tisztelettel köszöntöm a konferencia résztvevőit!

Köszönöm, hogy lehetőséget kaptam egy rövid kiegészítő előadás megtartására.

Kutatási témám: „A biztonság fenntartásának garanciái és a határellenőrzés a Magyar Köztársaság belső határain.”

Úgy gondolom, hogy a választott témám szorosan kapcsolódik a konferencia tárgyához, hiszen a schengeni csatlakozás után is az egyik legfontosabb követelmény a biztonság garantálása az unióban élő polgárok számára.

A schengeni csatlakozást követően is számolnunk kell az illegális migránsokkal, a kábítószer- illetve fegyvercsempészek vagy az embercsempészek bűnös tevékenységével.

Hazánk uniós országokkal közös határszakaszain fizikailag eltűnnek a hivatalos átkelőhelyek. A belső határokon az ellenőrzés megszűnésével is garantálni kell a biztonság fenntartását hazánkban, illetve az Európai Unió tagállamaiban, mivel az államhatárunk egy része a csatlakozást követően schengeni külső határ lesz.

Ezen garanciák teljesítésében a határőrségi szerepvállalás meghatározása kiemelkedően fontos feladat.

Lényeges elem a belső határok átjárhatóságának biztosítása. Ez, mint tudjuk nem azt jelenti, hogy a határőrség levonul a belső határokról, hanem azt, hogy tevékenysége átalakul. Előtérbe kerülnek a közrend és a közbiztonság fenntartásával kapcsolatos feladatok, de a határellenőrzés a mostani formájában háttérbe szorul, elsősorban a jogszerű tartózkodás ellenőrzésére és az idegenrendészeti szűrő ellenőrzésekre koncentrálódik.

A szabad mozgás megvalósításának kérdésköréből kiindulva - értelmezve a belső határok nélküli térségben, a határellenőrzés megszüntetéséből eredő alapvető kockázatot - világossá válik, hogy milyen nagy jelentőségű feladat Magyarország számára egy újfajta, átalakult határellenőrzés hatékonyságának megvalósítása az új helyzetben.

A schengeni tagországok tapasztalatai is azt mutatják, hogy a külső határokon bevezetett szigorú ellenőrzések csak önmagukban nem képesek teljesen kiszűrni az államhatáron átszivárgó migránsokat. Az pedig, mint tudjuk, fő feladatunk lesz, hogy megakadályozzuk olyan személyeknek a tagállamok területére jutását, akik az unió számára nem kívánatosak. A tagállamok, így közte hazánk további feladata olyan megoldások keresése, mely megfelelő garancia az illegálisan átjutott személyek felfedezésére. Itt gondolok az ország területére kiterjedő kompenzációs intézkedések összehangolt alkalmazására.

Jelenleg a nyugati határon esetenként érzékelhető egy az eddigiektől eltérő, tehát visszafelé irányuló illegális migrációs mozgás, melyet azon ukrán, román, moldáv állampolgárok alkotnak, akik illegálisan jutottak ki nyugatra és most szeretnének visszatérni hazájukba, azonban érvényes okmányokkal nem rendelkeznek. Kutatásomban szeretnék kitérni erre az új helyzetre is, mely

alátámasztja azt, hogy a határőrség mélységi ellenőrzésének többféle szituációban kell hatékonyan működnie.

A mai témánk a schengeni követelmények és a magyar lakosság biztonságérzete, és az általam választott téma további közös pontja a határellenőrzés ideiglenes visszaállítása.

A schengen tagországok mindennapjaiban is előfordulhatnak olyan váratlan események, amelyek a közrendet – közbiztonságot rövidebb - hosszabb ideig veszélyeztethetik. Ilyenek lehetnek a globális kihívásokból fakadó egyre fenyegetőbb terrorizmus, terrorista cselekmények, tömegpusztító fegyverek elterjedése, ezen fegyverek illetéktelen kezekbe való kerülése, esetleg csempészete az államhatáron, de ilyen lehet egy súlyos rablótámadás, vagy egy rangos nemzetközi sportesemény megrendezése. Ezért fontos, hogy az államhatáron átnyúló, a közrendre és a közbiztonságra súlyos veszélyt jelentő események megakadályozása érdekében a határforgalom ellenőrzése ideiglenesen, meghatározott ideig visszaállítható legyen.

Tehát a biztonság fenntartását garantálni kell a határellenőrzésben résztvevő szervezeteknek, hiszen az unió lakosait aggasztja az illegális bevándorlás és a bűnözés beáramlása a tagállamokba.

Ide vonatkozó kutatási célom a szervezetünk azon feladatainak megtalálása is, mely a személyek mozgásszabadságának garantálása mellett hatékonyan fellép az illegális migráció és a bűnözés szabad áramlása ellen.

E témához szorosan kapcsolódik a határőrség fellépése az illegális migrációhoz kapcsolódó, kizsákmányolás jellegű bűncselekményekhez, melyek a migránsok kiszolgáltatottságát használják ki.

További kutatási célkitűzéseim e témában a belső határon a hatékony „háttérellenőrzés” kialakítása, végrehajtása a jogellenes cselekmények kiszűrésére. A személyek mozgásszabadságának garantálása mellett a biztonság szavatolása, e cél megvalósítása kompenzációs intézkedésekkel, és e téren jelentkező határőrségi feladatok az illegális migráció, a szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni harc.

Szűkebb kutatott témám a schengeni csatlakozást követő magyar-szlovén közös belső határon megvalósuló határellenőrzés. Ezen határvidéken jellemzően kis községek, kisebb városok találhatóak.

Mik is azok az erősségek, melynek köszönhetően a lakosság biztonságérzete jónak mondható ezen a vidéken:

- Ezeken a településeken kisebb a lakosság lélekszáma, az emberek ismerik egymást, a megjelenő idegenek nagyobb feltűnést keltenek, a szomszédok emberileg többnyire közelebb állnak egymáshoz, mint a nagyobb településeken.

- A lakosság hagyományos értékei jobban megmaradtak, ezen értékek sérüléseit (közbiztonság, erkölcsi szabályok romlása) kisebb veszélyeztetettségi szinten észreveszik, tiltakoznak és tesznek ellene.

- A lakosság nagy része vallásos és az ebből adódó értékeket hangsúlyozottan képviselik és a környezetükre is hatnak.

- A településeken működő rendvédelmi szervek, a felépítésükből adódóan a rendőrség kisebb, míg a határőrség nagyobb létszámmal részesei a mindennapi életnek, hiszen ott dolgoznak, családjukkal ott élnek.

A magyar-szlovén államhatáron az illegális migránsok döntő többsége Szlovénián keresztül Olaszországba kíván eljutni, melyre lehetőség kínálkozik, illetve lehetőséget látnak a két ország között létesült vasúti összeköttetésben.

A csatlakozásunkat követően is számolni kell ezen migrációs iránnyal, hiszen ez a nemzetközi vasútvonal része az európai vasúti hálózatnak, mely Kelet-Európát összeköti Olaszországgal, így a kelet-nyugat irányú illegális migrációnak lejutási útvonalat biztosít.

Ezt a témát megítélésem szerint azért is szükséges kutatni, mivel az illegális migráns a vasúti összeköttetés révén egy külső vagy harmadik államból - mint például Ukrajna vagy távolabb Oroszország - lejuthat a schengeni tagországok bármelyikébe.

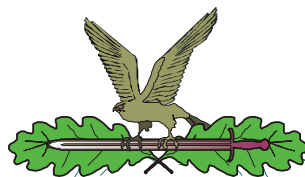
Mint előadásomban már említettem a magyar határőrség fejlődése, fejlesztése hazánk Európai Unióhoz való csatlakozását követően nem zárult le. Az integráció teljessé tétele a schengeni térséghez történő csatlakozásunk érdekében a határellenőrzés átalakítása terén új feladatok, kihívások jelentek meg. Ezek az új feladatok, kihívások természetesen a szervezeten keresztül a határőrség állományát is érintik. A határőrség jól felkészített, képzett, zömében a hivatása iránt jól elkötelezett állománnyal dolgozik. A határrendészeti tevékenységünk technikával való támogatottsága jó szintű.

Mióta tisztté avattak, azóta az osztrák illetve a szlovén határszakaszon teljesítek szolgálatot a végrehajtásban, vezetőként. Tapasztalatból mondhatom, hogy bármilyen fejlett a munkánkat segítő technika, csak akkor tölti be hatékonyan a funkcióját, ha azt tökéletesen felkészített személyek kezelik, és akik elsősorban elkötelezettek hivatásuk iránt. Mivel minden vezetőnek tudnia kell, hogy a jól végrehajtott feladatok mögött jól felkészült elkötelezett beosztottak állnak, ezért a kutatás szabadságát kihasználva, hozzám közel álló és a szívemnek kedves témában is céлом kutatni, mely téma a határőrség végrehajtói állományának szerepe, munkavégzése, feladat változása a határellenőrzés átalakulását követően.

Céлом elősegíteni, hogy a jelenlegi határellenőrzést a schengeni csatlakozás után felváltó belső vagy mélységi ellenőrzés a saját területén, illetve a saját területünkön garantálja az állampolgárok biztonságát.

Tisztelt résztvevők!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!



E SZÁMUNK SZERZŐI:

Dr. Szabó Ferenc, Külügyminisztérium, Biztonságpolitikai és Non-proliferációs Főosztály főtanácsosa

Balogh Gábor, határőr százados, Határőrség Országos Parancsnokság, Bűnügyi és felderítő Főosztály, kiemelt főreferens

Szepesi István, határőr dandártábornok, határőrségi főtanácsos, Nyírbátori Határőr Igazgatóság igazgatója

Solymosi Józsefné, főtanácsos, BM Bűnügyi Szakértő és Daktiloszkópai Osztály vezetője

Simon András, Baranya Megyei Polgárőr Szövetség elnök-helyettese

Szabó József, határőr mérnök alezredes, a ZMNE Hadtudományi Doktori Iskola doktorandusza, Óriszentpéter Határrendészeti Kirendeltség vezetője

